

DAGNY JOENSEN
KALMAR LINDENSKOV

Marita Petersen hefur tikið sér góðar stundir at umhugsu, hvort hon skuldi halda fram sum formaður í Javnaðarflokkinum, men kortini hefur eingin hant varhugan av hesum.

Tað kom tí óvæntað á tingfólk og landsstýrisfólk, tá Marita Petersen herfyri kunnaði politikarar um sína avgerð at gevast sum floksformaður.

Hon var 47 ára gomul, tá hon stillaði upp fyrstu ferð í 1988, og varð vald inn á ting.

Marita Petersen sigur, at hon altíð hefur havt áhuga fyri samfelagsspurningum, og at hon rættiliga tíðliga tók politiska støðu.

Uppald í Javnaðarheimi

Hon er uppalld í einum javnaðarheimi, og hóast hon ikki altíð var samd við foreldrunum, so hefur hon altíð atkvøtt fyri Javnaðarflokkinum. Fyrstu árin, tá hon búði í Danmark, atkvøddi hon fyri sosialdemokratunum, og tá hon kom heim aftur gjørdist hon limur í Suðurstreymoyar Javnaðarfelag.

- Umhugsaði tú ongantíð at stilla upp?

- Umstøðurnar vóru ikki til tað, tá eg var yngri, av tí at vit høvdu trý smábørn og eg starvaðist sum lærari.

Harnæst hevði eg ætlanir um at útbúgva meg viðari til skúla-sálarfrøðing. Áhugin fyri fakinum og persónligu menningini, hevði stórri týðning fyri meg í 30 árunum, sigur Marita Petersen.

Í 1980 var Marita Petersen biðin um at stilla upp sum valevni í Føroya Lærafelag, og hon tók av. Ein grundgeving hennara var, at tað vóru so fá konufólk í nevndini í Lærafelagnum, har kvinnuligir limir eru í stórum tali.

Marita Petersen varð vald til formann næstu fyra árin, umframt at hon var nevndarlimur í tvey ára skeið aftrat.

Tað gjørdist byrjanin til politiska arbeiðið, tí sum Marita Petersen tekur til, samfelagsmál og fakfelagsmál eru nær tengd at hvør øðrum. Soleiðis kom hon av tilvild inn í politiska arbeiðið.

Javnaðarflokkin kom í andstøðu í 1988, tá Marita Petersen kom inn á ting fyrstu ferð.

Lítið áhugavert í fyrstuni

- Tað var lítið áhugavert at sita í andstøðu, og eg haldi eisini, at tingarbeiðið var ikki so samanhangandi, sum nú, sigur Marita Petersen.

Bert tvey ár seinni í 1990 var val í ótíð, og valúrslitið hjá javnaðarflokkinum var sera væleydnað. Tað plíkti eisini flokkin at taka ábyrgd. Aftaná langar og drúgar samráðingar fóru Javnaðarflokkin og Fólk-

Marita Petersen um tíðina sum lögmaður:

Eg vildi ikki taka vónina frá fólki

- Onkuntíð úttalaði eg meg í so positivt, fyri at halda mótinum uppi úteftir, tí eg kendi tað sum mína uppgávu ikki at taka vónina frá fólki, sigur formaðurin í javnaðarflokkinum um lögmanstíðina, nú hon hefur boðað frá, at hon ikki stillar upp aftur til formansvalið í næsta mánað

aflokkuin einsamallir í samgongu.

Marita Petersen fór í landsstýrið at umsita útbúgving og mentamál. Tað var hon væl nøgd við, eitt nú tí at Javnaðarflokkin ikki áður hevði umsið skúlumál, sum eisini tí hetta var hennara áhugamál.

- Nakrar broytingar komu beinanvegin, eitt nú yrkisútbúgvingarnar, eins og grundarlag fyri menning á øðrum økjum. Vit fingja nýggja maskinmeistarautbúgving, fólkaskúlalógin varð broytt og vit fóru undir nýggja lóggevna fyri HF- og studentaskúlarnar.

Tá vóru trupulleikarnir ikki størri enn at landsstýrið fekk virkað, hóast peningurin ikki var nógvur. Á heysti 1992 kom skráðlið og 100 mió. krónur skuldu sparast á figgjarlógini.

Atli P. Dam, sum tá var lögmaður, fór frá eftir tvey ára skeið, so sum hann hevði boðað frá tá hann tók við, og tingmannaningin valdi Maritu Petersen til lögmann.

Visti einki um komandi trupulleikar

- Eg tók tað sum eina æru og eina álitisvátan at verða vald, men eg noyðist at á-sanna, at eg fekk ilt í búkin, tá eg hevði játtað. Hevur tú játtað at taka uppgávuna, so setir tú spurningin, um tú fert at klára alt tað, sum liggur í lögmanstarvinum, og tá visti eg als einki um teir stóru trupulleikarnar sum komu aftaná, og tað var eisini ógjørlegt at ímyndað sær, hvussu stóðan broyttist bert stutta tíð eftir, at eg tók við.

- Tá tú situr í tí støðu, og skal taka avgerðir, eru ikki stundir at umhugsu, um dugur er í tær. Tá er bert at fara til verka.

- Um tú situr í samráðingum í eitt saandøgur, so flyta báðir partar seg, men tað er tó torført hjá øðrum, sum ikki eru til staðar, at skilja, sigur Marita Petersen, sum heldur, at nógvur og týðandi avgerðir vóru tiknar í hennara lögmanstíð. Møguliga undu nakrar verð óðrvisi, men tá samanum kom, eydnaðist tað at varðveita sam-

felagsskipanina soleiðis, at alt tað, sum varð bygt upp, ikki fór fyri bakka.

Løgmanstíðini hjá Maritu Petersen gekk strítið at fáa partarnar í landsstýrinum at semjast, og samgongan millum javnaðarflokkin og fólkaflokkin slitaði.

Marita Petersen veit ikki í dag, um tað ikki hevði verið rættari at útskrivað væl í ótíð í 1993. Tá varð nógv tos um, at samfelagið ikki hevði ráð at hava val í ótíð.

Tá ósemurnar gerast ov stórar

- Spurningurin er, um tað ikki er demokratiskt er rættari at siga, at vit altíð eiga at hava ráð til at útskriva val, tá politiskar ósemjur gerast ov stórar.

Marita Petersen valdi í staðin fyri at skipa nýggja samgongu við Tjóðveldisflokkinn og Sjálfstýrisflokkinn, og tað samstarvið eydnaðist væl, eftir hennara meting.

- Hvussu var tað at standa við ábyrgdini, tá harðast leikaði?

- Tað var ógvuliga trupult. Sum leiðari fyri landsins leiðslu hevur tú skyldu at gera alt sum tú ert ment at gera. Við hvørt var tað neyðugt at halda mótinum uppi úteftir, og onkuntíð havi eg úttalað meg í so positivt. Eg kendi tað sum mína uppgávu ikki at taka vónina frá fólki.

- Hinvegin, so helt eg tað heldur ikki vera rætt, bert at vísa á trupulleikar, og ikki á tað positiva. Harfyri fjaldi eg ikki trupulleikarnar.

- Tá samanum kemur, so er torført at siga, at alt, sum gjørt var framman undan er rætt.

Marita Petersen heldur ikki, at áttatíðirini vóru orsøkin til vanlagnuna hjá føroyingum, men at trupulleikarnir í grundini byrjaðu, tá føroysku fiskiskipini komu av fjarleiðunum og fóru inn um 200 fjóðringamakið at fiska.

Orsøkin til vanlagnuna

- Tað var ein vanlagna, at einki var gjørt við fiskivinnupolitikkin fyrst í áttatíðrunum. Tað var ein

grovur feilur, at tað ikki politikist varð gjørt greitt, hvat slag av fiskiflota vit skuldu hava, og at fiskivinnupolitikkur ikki varð lagdur til rættis tá, sigur Marita Petersen.

Um nútíðina og uppgávurnar hjá tilkomna ættarliðnum at læra tey ungu, sigur Marita Petersen, at føroyska samfelagið hevur verið úthygt eftir liviumstøðum og krøvum í løndunum kring okkum. Vit hava skipað samfelagið eftir, at tað altíð skal vera í støðugur vøkstur í samfelagnum, hóast vit liva av fiskivinnuni, sum altíð kann geva okkum bakkast.

- Vónin um tann stóra vinningin og at øll kundu gerast rík ferði við sær, at vit gloymdu at goyma avlopið í teimum ríku árunum til rakárin.

- Hevur tú funnið eftirmannin tín til formanssessin?

- Tað er ikki mín uppgáva. Javnaðarflokkin er væl skipaður, og nógvir limir eru, og eg ivist ikki í, at limirnir fara at finna tann rætta mannin ella konuna.

- Var tað torført at verða tikin fyri fullt sum konufólk í leiðsluni?

- Eg havi ongur trupulleikar havt av hesum, tó at ikki allir politikarar høvdu lætt við at góðtaka tað, tí tað er ikki vanlig at kvinnur eru í politikki og sita við leiðslu. At so er, stavar kanska helst frá, at menn ikki hava somu skyldur sum konufólk.

- Vit hava framvegis høvudsábyrgdina fyri børnum, heimi og gomlum foreldrum, og tað er næstan vónleyst at fáa eina lotu til tín sjálvs.

- Tað slitir í longdini, men just tí er tað so umráðandi at fleiri konufólk fara upp í politiskt arbeiði, og hervið kunnu seta annan dám á arbeiðið, so slepst burtur úr hesi ringrásini.

Fleiri kvinnur í føroyskum politikki

- Skulu kvinnur seta dám á samfelagið, mugu tær verða sjónligar har avgerðir verða tiknar. Um tað skal eydnast mugu minst ein tridjungur verða kvinnur, fyri at broyta mannagongd og tí politisku skipanin, sum er í dag, sigur Marita Petersen, sum ikki fær minni at gera, fyri tað sum hon fer frá sum formaður í javnaðarflokkinum.

- Hvør veit? Fyri meg er tað ikki óhugsandi, at arbeiðið verður meira sjónandi og áhugavert, sigur Marita Petersen.

Eftirlýsing

Hálvvaksin ketta, reyð, svørt og hvít. Hevur ljósareytt halsband, er horvin við Reynagotu í Havn.

Tlf. 14328